

ارزیابی نیازمندی های مبتنی بر جامعه

نتیجه مختصر دوره امتحانی - ننگرهار می - جون ۲۰۱۸

بیجاشدگان داخلی از درگیری های جاری در جنوب شرق ننگرهار فرار نموده در شهرها یا خمیه های موقتی زندگی میکنند، مانند این قریه در ولسوالی خوگیانی. © IOM ۲۰۱۸

نکات برجسته

سیستم ردیابی بیجاشدگان (DTM)

سیستم ردیابی بیجاشدگان عبارت است از سیستمی که روند بیجا شدگی و تحرکات افراد را ردیابی و نظارت میکند. این سیستم طوری طراحی گردیده که معلومات را به شکل سیستماتیک و منظم جمع آوری و بعد از طی مراحل منتشر مینماید تا درک بهتر از تحرک و نیازمندی های در حال تغییر افراد بیجا شده موجود در ساحه و یا در مسیر راه را ارائه نماید.

سیستم ردیابی بیجاشدگان (DTM) از ماه می الی جون سال ۲۰۱۸ در هماهنگی با وزارت مهاجرین و عودت کنندگان (MoRR) یک برنامه آزمایشی ارزیابی نیازمندی های مبتنی بر جامعه (CBNA) را به عنوان بخش جدایی ناپذیر از ارزیابی بنیادی تحرکات (BMA) انجام داد تا دید جامع تر از نیازمندی های چندین سکتوری قریجاتی بدست بیاید که میزان بیشترین تعداد بیجاشدگان داخلی و بازگشت کنندگان هستند. DTM برنامه آزمایشی (CBNA) را در سطح قریجات انجام داد و در ۷ ولایت که در دور پنجم (اواسط ماه می سال ۲۰۱۸) ارزیابی بنیادی تحرکات (BMA) با بیشترین تعداد بیجاشدگان و بازگشت کنندگان داخلی تشخیص شده بود قریجاتی را اولویت بندی کرد که میزان بیشترین تعداد افراد بازگشت کننده و بیجاشدگان داخلی بودند. کارمندان ساحوی DTM توانستند سروی ابتدایی نیازمندی های چندین سکتوری را از طریق بحث های گروهی با معلومات دهندگان کلیدی جوامع انجام دهد که در مورد شرایط زندگی، وضعیت اقتصادی، دسترسی به خدمات چندین سکتوری، امنیت، مصئونیت، غذا و تغذیه و سایر موضوعات فهم خوبی دارند.

برنامه دی تی ام، سازمان بین المللی مهاجرت و مؤسسات همکار آنرا قادر خواهد ساخت تا منابع را به حد اکثر رسانده و اولویت بندی را انجام دهد تا برنامه های که دربرگیرنده کمک های بشری پایدار، حس اس تحرک و هدفمند مبنی بر شواهد باشد ارائه گردد و ادغام مجدد و ثبات و ترقی جامعه تأمین گردد. برای معلومات بیشتر در مورد دی تی ام در افغانستان به www.displacement.iom.int/afghanistan مراجعه نمایید.

ساحه پوشش

ولایت	ولسوالی ها	ولسوالی های ارزیابی شده	قریجات ارزیابی شده در BMA	قریجات ارزیابی شده در CBNA	فیصدی قریجات ارزیابی شده در BMA
بغلان	۱۵	۱۱	۵۶۱	۲۰۱	۳۶٪
کابل	۱۵	۹	۵۳۷	۲۰۱	۳۷٪
کنر	۱۵	۱۵	۳۵۹	۱۹۹	۵۵٪
کندز	۷	۷	۳۱۸	۱۹۹	۶۳٪
لغمان	۵	۵	۲۰۵	۱۵۲	۷۴٪
ننگرهار	۲۲	۲۰	۹۰۸	۲۸۴	۴۲٪
تخار	۱۷	۱۶	۴۸۵	۱۹۹	۴۱٪
مجموعه	۹۶	۸۳	۳,۲۷۲	۱,۵۳۵	۴۶٪

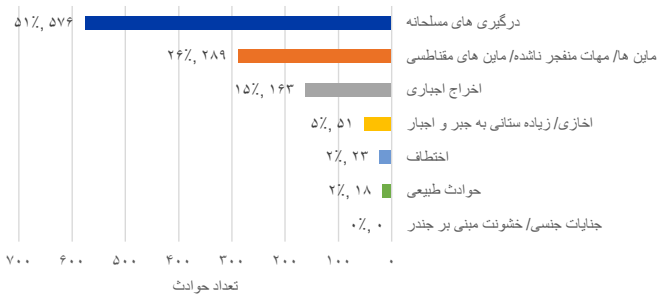
- تعداد ولسوالی های ارزیابی شده **۲۰**
- تعداد قریجات با بیشترین تعداد بیجاشدگان داخلی و بازگشت کنندگان ارزیابی شده **۲۸۴**
- معلومات دهندگان کلیدی مصاحبه گردیده اند **۱,۸۰۸**
- افراد در قریجات ارزیابی شده زندگی میکنند **۲,۷۴۲,۸۷۸**
- باشندگان بازگشت کنندگان از خارج کشور هستند **۴۱۸,۱۲۰**
- بیجاشدگان داخلی که فعلاً در جوامع میزبان زندگی میکنند **۲۴۸,۴۹۳**
- باشندگان که محل اصلی خود را منحبش بیجاشدگان داخلی ترک نموده **۸۸,۸۶۱**
- افراد که قبلاً بیجاشدگان داخلی بودند، حال به محل خود بازگشت نموده **۱۰۰,۰۱۶**
- باشندگان منحبش مهاجرت کنندگان به خارج از کشور رفته اند **۲۱,۲۱۵**
- بازگشت کنندگان و بیجاشدگان داخلی در خمیه و فضا باز زندگی میکنند. **۱۵,۳۸۶**
- ۷۳٪** (۳۲۰ قریه) قریجات ارزیابی شده در ۳ ماه قبل از ارزیاب کمک دریافت کرده اند
- ۷۰٪** قریجات ارزیابی شده کیفیت مراکز صحتی را نا کافی یا خراب گزارش داده اند
- ۶۳٪** مردان و ۹۸٪ زنان بیکار هستند
- ۴۱٪** خانواده های ارزیابی شده توان پوره کردن نیازمندی های ابتدایی تغذیه خود را نداشتند

روش

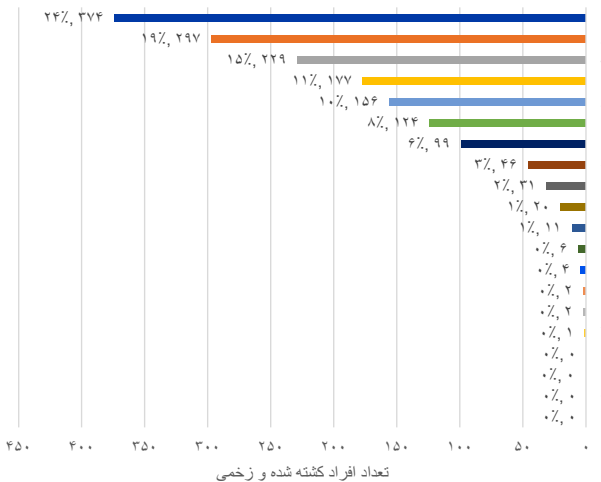
امنیت و مصئونیت

در ولایت ننگرهار معمول ترین تهدیدات امنیتی و مصئونیتی که در دوره سه ماه قبل از ارزیابی گزارش شده اند شامل ۵۷۶ حادثه درگیری های مسلحانه، ۲۸۹ حادثه انفجار ماین ها، مهات منفجر نشده (UXOs) و ماین های ساده، ۱۶۳ حادثه اخراج اجباری و ۵۱ قضیه اخازی میباشد. در دوره سه ماه قبل از ارزیابی ولایت ننگرهار بیشترین تعداد زخمی و کشته شدن (۱،۵۷۹) افراد را گزارش داده است.

حوادث مصئونیتی و امنیتی در سه ماه اخیر | ننگرهار

مرگ و میر و زخمی شدن ناشی از جنگ در سه ماه اخیر | ننگرهار

هدف سیستم ردیابی بیجاشدگان (DTM) در افغانستان این است که ارزیابی نیازمندی های مبتنی بر جامعه (CBNA) را جزء از ارزیابی بنیادی تحرکات (BMA) بسازد که تحرک و بیجاشدگی را ردیابی می کند. در نتیجه، این برنامه آزمایشی (CBNA) با استفاده از روش مشابه با BMA عمل می کند.

DTM همانند ارزیابی BMA در CBNA نیز کارمندان ساحوی را از محل که در آنجا ارزیابی صورت میگیرد استخدام می کند تا معلومات کمی را در سطح قریجات از طریق بحث های گروهی با معلومات دهنندگان کلیدی (KIs) جمع آوری نمایند. کارمندان ساحوی اطلاعات کیفی را از طریق مشاهدات مستقیم نیز جمع آوری می کنند تا تحقیقات کمی در مورد شرایط زندگی، کیفیت و دسترسی به خدمات اساسی، وضعیت امنیتی و شاخص های اجتماعی-اقتصادی در هر قریه تکمیل گردد.

نوع فعلی ارزیابی CBNA در هر قریه دو الی سه ساعت طول میکشد تا تکمیل شود. از طریق همکاری سازمان بین المللی مهاجرت با بانک جهانی، DTM و بانک جهانی تجزیه و تحلیل مشترک اطلاعات جمع آوری شده توسط ارزیابی آزمایشی CBNA را برای تهیه ابزار کوتاه تر و ساده تر CBNA انجام می دهند که با سروی وضعیت زندگی در افغانستان مطابقت دارد و می تواند در سراسر کشور تطبیق شود تا در سطح ولسوالی ها و قریجات اطلاع رسانی اولویت ها برای برنامه های توسعه ملی صورت گیرد.

هنگامی که ابزار CBNA توسط نهاد های همکار تصفیه شده و نهایی گردید، این ابزار بر اساس موارد ذیل عمل می کند: کارمندان ساحوی روزانه از یک فورم کاغذی که از قبل با اطلاعات جمع آوری شده در دور قبلی پر شده استفاده مینمایند تا اطلاعات موجوده تایید گردیده و کار ارزیابی سریع تر شود. فورم های تکمیل شده بشکل هفته وار به دفتر ولایتی DTM ارایه می شود و بعد توسط سر تیم و ثبت کننده اطلاعات مشاهده و تایید میگردد. پس از تایید، اطلاعات به صورت الکترونیکی از طریق تلفون با استفاده از فورم های KoBo وارد سیستم شده و به طور مستقیم در سرور SQL مرکزی DTM در کابل قرار می گیرد، که از طریق سیستم های خودکار و انتخابی بطور سیستماتیک اصلاح و تایید می شود. این فرآیند بررسی دقیق باعث میشود که اطلاعات DTM از بالاترین کیفیت، دقت و صحت برخوردار باشد.

۵ جمعیت مورد هدف

دی تی ام از طریق ارزیابی بنیادی تحرکات و ارزیابی مبتنی بر جامعه موقعیت، میزان جمعیت و نیازمندی های سکتوری پنج دسته جمعیت مورد هدف را ردیابی میکند.

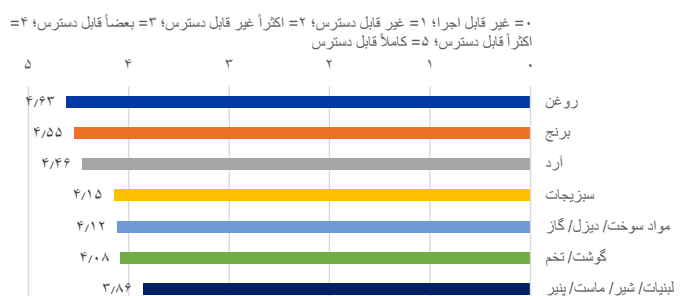
۱. بازگشت کنندگان خارج از کشور
افغانان که حداقل به مدت شش ماه خارج از کشور رفته بودند و حال بازگشت نموده اند
۲. مهاجرت کنندگان به خارج از کشور
افغانانی هستند که خارج از کشور نقل مکان نموده اند.
۳. بیجاشدگان داخلی که محل اصلی شانرا ترک نموده اند
افغانان که از یک قریه ارزیابی شده به مقصد زندگی کردن در یک منطقه دیگر از افغانستان رفته اند
۴. بیجاشدگان داخلی که جابجا شده اند
افغانانی که از مناطق دیگر بیجا شده و فعلاً در یک قریه ارزیابی شده زندگی میکنند
۵. بیجاشدگان داخلی که بازگشت نموده اند
افغانان که از یک قریه ارزیابی شده بیجا شده بودند حال به محل اصلی خود بازگشت نموده اند

اطلاعات در مورد میزان جمعیت برای پنج دسته افراد مورد هدف در زمان بیجاشدگی شان با استفاده از چارچوب زمانی ذیل جمع آوری میشود: ۲۰۱۲-۲۰۱۵، ۲۰۱۶، ۲۰۱۷، ۲۰۱۸

مارکیت ها

در ولایت ننگرهار مواد غذایی همچون لبنیات/ شیر/ پنیر گاه گاه در دسترس بود و گوشت/ مرغ/ تخم، سبزیجات، آرد و برنج اکثر اوقات در دسترس بود. مواد اولیه/ مواد ارتزاقی مانند روغن، تیل/ دیزل/ گاز همچنان اکثر اوقات در دسترس بودند. بطور کلی مواد غذایی اصلی و مواد ارتزاقی عموماً در ولایت ننگرهار در دسترس بودند.

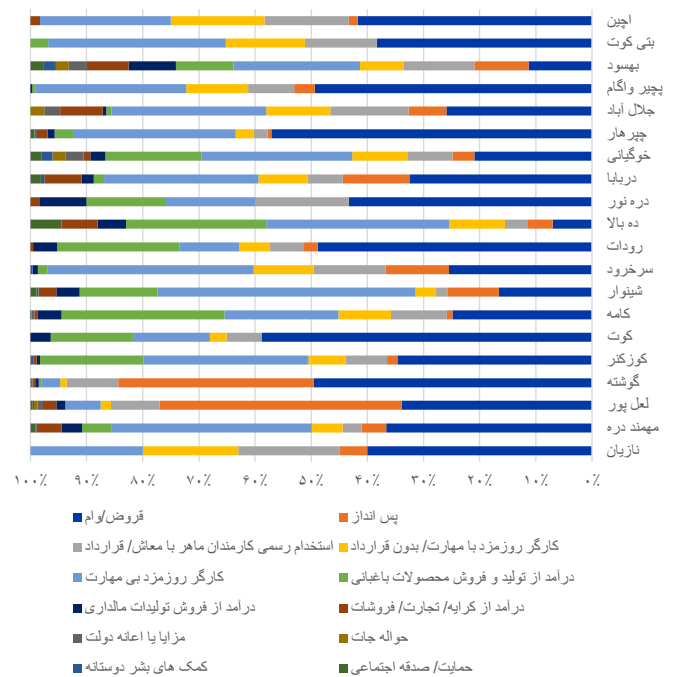
دسترسی به نیازمندی های اولیه/ مواد ارتزاقی | ننگرهار

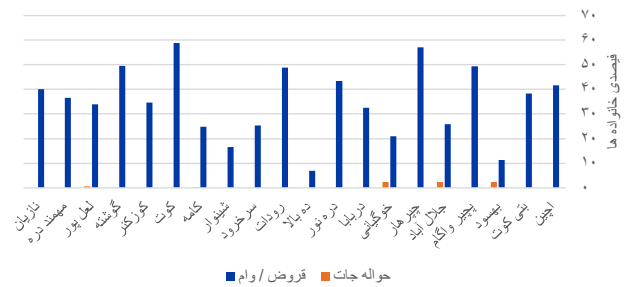
مالی و دارایی

در ولایت ننگرهار ۳۱٪ خانواده ها در قریجات سروی شده بالای قروض منحیث منابع اصلی درآمد اتکا داشتند. ۲۷،۵٪ افراد کارگران بی مهارت روز مزد بودند، ۱۰،۶٪ در کشت و کار غلعه جات مشغول بودند، ۸٪ در وظایف با مهارت دخیل بودند. در ولسوالی کوت (۵۹٪) و چپرهار (۵۷٪) بلندترین ارقام اتکا بالای قروض را گزارش نموده اند. ولسوالی دره نور بلند ترین ارقام کارمندان با مهارت (۱۷٪) را دارد، در حالیکه ولسوالی چپرهار پایین ترین ارقام این عده از افراد (۲٪) را داشت. شغل های بخش زراعت در ولسوالی کامه بسیار معمول بود (۲۹٪). بلندترین ارقام کارگران روزمزد یا کارگران بی مهارت در ولسوالی های اچین (۱۷٪) و نازیان (۱۷٪) گزارش شده است. در سر تا سر قریه ارزیابی شده ۳۷٪ از خانواده ها دسترسی کافی به زمین زراعتی و ۱۷٪ از خانواده ها دسترسی کافی به چراگاه ها داشتند. حد اوسط درآمد ماهانه ۶،۱۴۷ افغانی، مصارف ماهانه ۹،۶۲۷ افغانی و قروض ماهانه ۷،۳۸۰ افغانی گزارش شده است. مصارف ماهانه ۵۶،۷٪ بیشتر از درآمد ماهانه میباشد. در ولایت ننگرهار فقط ۰،۵٪ اتکا بالای حواله جات منحیث منبع درآمد گزارش شده است.

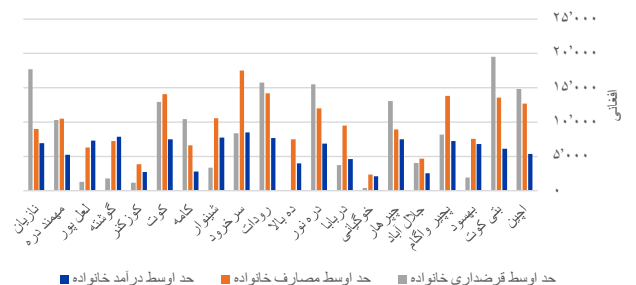
منابع اصلی درآمد | رتبه بندی به اساس فیصدی خانواده ها | ننگرهار

اتکا خانواده ها بالای قروض و حواله جات به اساس ولسوالی | ننگرهار

حد اوسط درآمد، مصارف و قرضداری ماهانه خانواده ها به اساس ولسوالی | ننگرهار

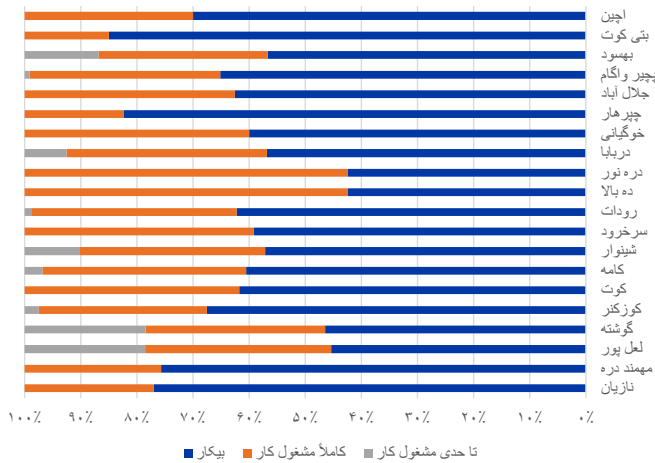
معیشت

میزان بیکاری مردان در ولایت ننگرهار ۶۳٪ بود. در سر تا سر ۲۰ ولسوالی ارزیابی شده سطح پایین بیکاری در ولسوالی های ده بالا و در بابا (۴۳٪) گزارش شده و سطح بالا بیکاری در ولسوالی بتی کوت (۸۵٪) گزارش شده است. در حدود ۹۸٪ زنان بیکار بودند. جواب دهندگان سروی کمبود فرصت های اقتصادی را مانع اصلی در مقابل اشتغال رده بندی نموده و به تعقیب آن کمبود فرصت های شغلی برای زنان و کمبود آموزش های حرفوی و تعلیمات دیگر را ذکر نموده اند.

آموزش های حرفه ای که در ولایت ننگرهار وجود داشت شامل خیاطی، نجاری، گل کاری، مدیریت تجاری، کمپیوتر/ موبایل سازی، موتر/ ماشین سازی، زراعت و مالداری میباشد.

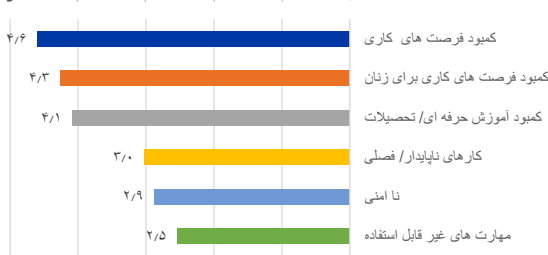
حد اوسط ۱۴٪ بزرگسالان، ۴٪ اطفال، و ۲٪ زنان در ولایت ننگرهار کار میکنند. بلندترین فیصدی بزرگسالان که کار میکنند (۹۳٪) در ولسوالی چپرهار و بلندترین فیصدی اطفال که کار میکنند (۳۷٪) در ولسوالی کوت گزارش شده است.

وضعیت شغلی | مردان (بزرگتر از ۱۸ سال) | ننگرهار

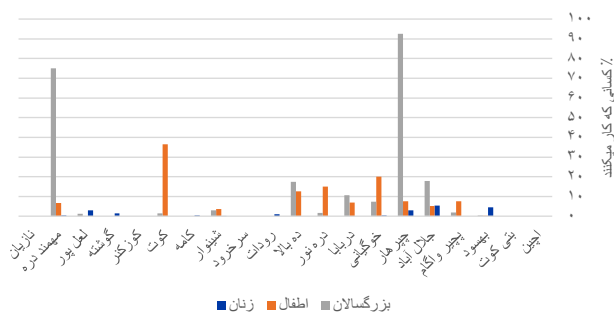

موانع در مقابل کار | رتبه بندی شده بر اساس اهمیت | ننگرهار

۰ = غیر قابل اجرا؛ ۱ = بسیار بی اهمیت؛ ۲ = بی اهمیت؛
۳ = کمی با اهمیت؛ ۴ = با اهمیت؛ ۵ = بسیار با اهمیت

وضعیت شغلی زنان، اطفال و بزرگسالان | ننگرهار

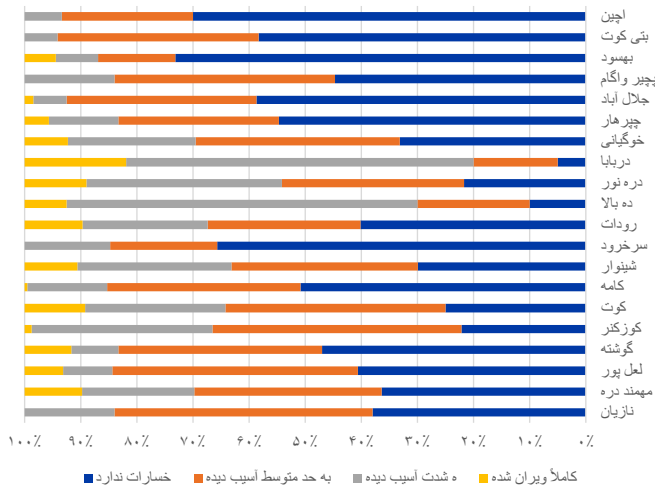

سرپناه

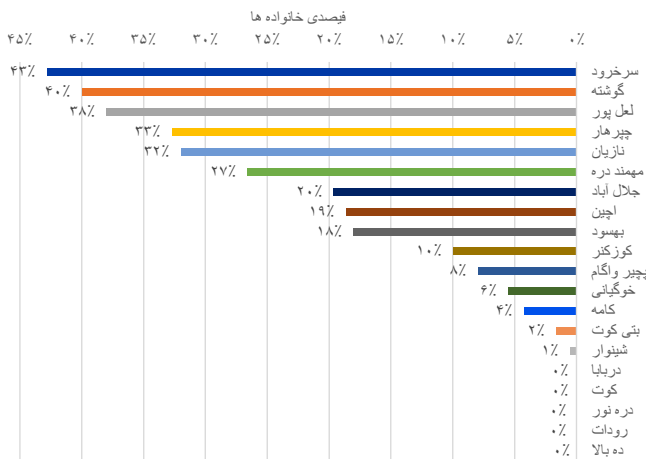
با وجود حوادث بسیار زیاد امنیتی در ولایت ننگرهار ۴۶٪ از خانه ها آسیب ندیده بود، ۳۰٪ به اندازه متوسط آسیب دیده بودند، ۱۸٪ به شدت آسیب دیده بودند و ۶٪ کاملاً ویران شده بودند.

بعد از ولایت کابل، ننگرهار ولایتی است که بلندترین فیصدی خانواده های (۱۴٪) را دارد که توان پرداخت کرایه خانه را در ۶ ماه قبل از ارزیابی نداشتند. موانع اصلی دسترسی به خانه ها نبود گزینه های انتخاب خانه، ناتوانی ساختن خیمه ها یا محل بود و باش و قیمت بلند کرایه میباشد.

وضعیت سرپناه به اساس فیصدی خسارات و ولسوالی ها | ننگرهار

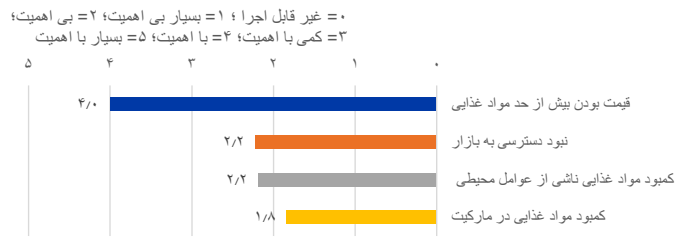
فیصدی خانواده های که توان کرایه دادن را در ۶ ماه اخیر نداشتند | ننگرهار

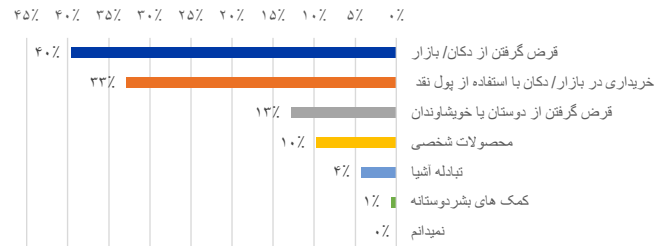
غذا و تغذیه

در ولایت ننگرهار ۴۱.۴٪ از خانواده های ارزیابی شده از عهده مصارف نیازمندی های اساسی تغذیه خود برآمده نمی توانستند. دلیل اصلی آن قیمت بلند غذا در مارکیت بود. از اینرو ۴۰٪ افراد از بازار و دکاکین غذا قرض می کردند، ۳۳٪ غذا را با استفاده از پول نقد خریداری میکردند، ۱۳٪ غذا را از دوستان و خویشاوندان خود قرض میکردند و متبانی ۱۰٪ اشخاص بالای تولیدات که خودشان داشتند اتکا میکردند. کمبود فرصت های کاری، متعدد بودن حوادث امنیتی و قیمت بلند غذا ارتباط میگیرد با ناتوانی خانواده ها برای رفع نیازمندی های اساسی و افزایش فقر.

عوامل نا مصنون بودن غذا | رتبه بندی شده به اساس اهمیت | ننگرهار

منابع غذایی | ننگرهار

محدودیت ها در مقابل تولید محصولات غذایی محلی | رتبه بندی شده بر اساس اهمیت | ننگرهار

صحت

آب، حفظ الصحه و بهداشت (WASH)

از ۳۲۰ قریه ارزیابی شده در ۵۵٪ آن هیچ کلینیکی وجود نداشت. امراض عمدۀ که در آنجا به ثبت رسیده بود عبارت است از انفلونزا (۱۰۶،۹۵)، دی هایدریشن یا مرض کمبود آب (۳۸،۲۲۲) قضیه، امراض دوران حاملگی (۲۴،۶۳۰) قضیه، سرخکان (۱۸،۳۱۶) قضیه، اعتیاد به مواد مخدر (۱۴،۳۹۲) قضیه و امراض تنفسی (۱۳،۲۱۴) قضیه. طبق گزارشات ۹٪ مجموع جمعیت مریضی یا وضعیت نا مناسب صحتی داشتند.

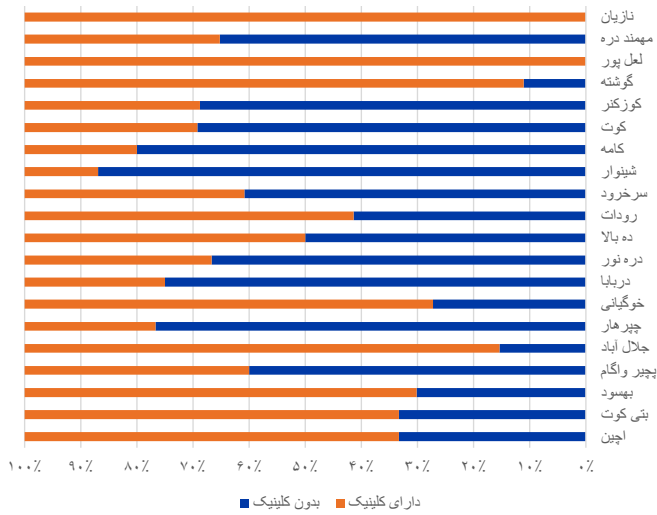
در رابطه به صحت زنان بیشترین قضیه های مشکلات دوران حاملگی (۲۴،۶۳۰) قضیه به ثبت رسیده است که این خود نماینگر شدید بودن کمبود مراقبت های صحتی برای خانمها میباشد. ولایت ننگرهار همچنان بلند ترین ارقام افرام مبتلا به مرض سل را داشت. از مجموع ۵،۶۳۸ قضیه توپرکلوز یا سل ۳۱٪ قضیه علاج نشده موجود بود. به طور کلی کیفیت مراکز صحتی برای ۷۰٪ از قریجات سروی شده نا کافی یا خراب بود.

در ولایت ننگرهار ۲۷٪ از جمعیت سروی شده گزارش داده است که به تسهیلات بهداشتی دسترسی ندارند و در فضا باز رفع حاجت میکنند. طبق گزارشات ۴۹٪ افراد از کناراب، ۱۲٪ از تشناب های دارای هوا کش و ۱۲٪ دیگر از تشناب های استفاده میکنند که دارای سیستم تخلیه فاضلاب شخصی میباشد. علاوه بر این از جمع خانواده های ارزیابی شده فقط ۲٪ آن در مورد سیستم تخلیه فاضلاب عامه گزارش داده اند. کمبود تشناب های مناسب و بهداشتی یک چالشی برای صحت عامه میباشد. رفع حاجت در فضا باز همچنان خطرات سؤ استفاده جنسی، تهدید به حریم خصوصی و عزت زنان و مشکلات روانی اجتماعی^۱ را بیشتر میسازد.

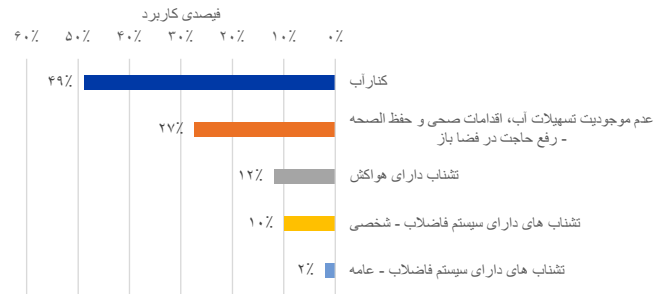
منابع ابتدایی آب شامل بمبه دستی شخصی (۳۴٪)، چاه کم عمق با دوله (۳۱٪)، بمبه دولتی (۱۸٪) و آب سطحی (۵٪) میباشد.

۱ Saleem, M., T. Burdett, V. Heaslip, ۲۰۱۹. تأثیرات صحتی و اجتماعی رفع حاجت در فضا باز بالای زنان: مرور سیستماتیک BMC صحت عامه، ۱۹(۱۵۸): ۱-۱۲.

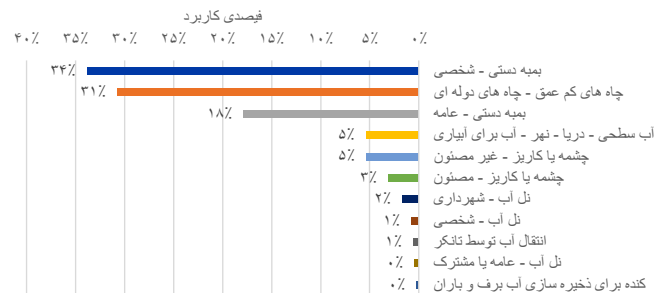
دسترسی به خدمات صحتی | فیصدی قریجات که کلینیکی دارد | ننگرهار

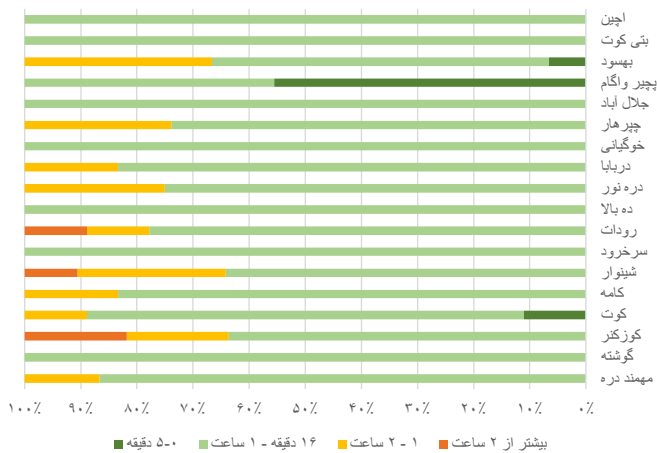
استفاده از بیت الخلاء | به اساس فیصدی | ننگرهار

منابع آب آشامیدنی به اساس فیصدی کاربرد خانواده ها | ننگرهار

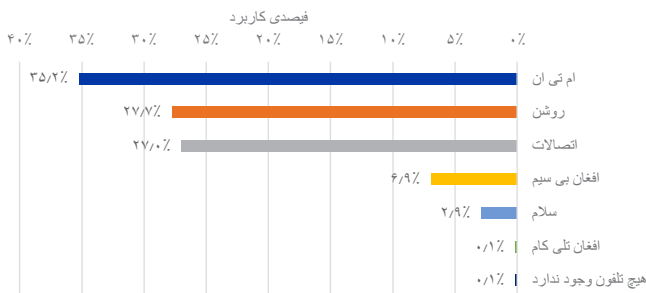
دسترسی به خدمات صحتی | فیصدی قریجات که کلینیکی ندارند به اساس فاصله پیاده روی به نزدیکترین کلینیکی | ننگرهار

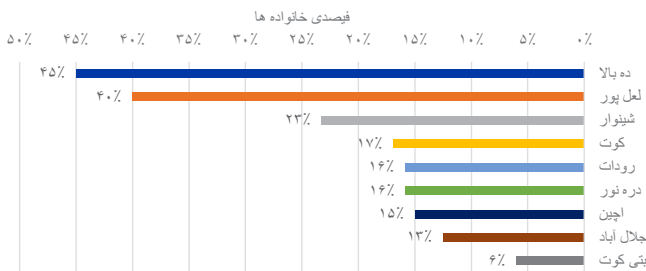
خدمات رفاهی

در مقایسه با ۶ ولایت ارزیابی شده دیگر، ننگرهار ولایتی است که با زیادترین پرچوی برق مواجه است. خانواده های ارزیابی شده به حد اوسط در هر ماه ۱۶ روز و در هر روز ۱۲ ساعت به پرچوی برق مواجه میشوند. علاوه بر این ۸۸،۵٪ خانواده ها دسترسی به برق عامه ندارند. در رابطه به آتن دهی تلفون، ۱۸٪ از خانواده ها دسترسی به آتن دهی تلفونی ندارند. به حد اوسط ۶ روز در هر ماه هیچ آتن دهی یا سگنال تلفونی وجود ندارد. شبکه های امر تی ان، روشن و اتصالات عمدتاً در این ولایت قابل استفاده میباشند. از ساحه پوشش تلفون اجراء دیگر نیز صورت میگیرد مانند اطلاع رسانی یا کمپاین از طریق تلفون، تطبیق میکانیزم های شکایات، نظرسنجی های تلفونی و رفع مشکلات پول از طریق موبایل بجای تسلیم کردن پول نقد.

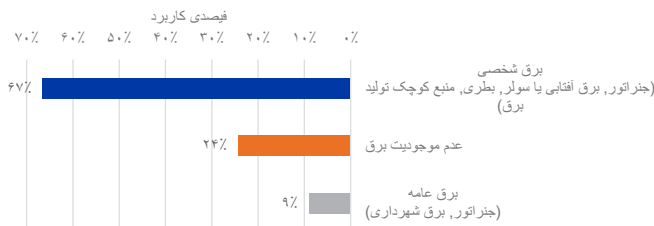
فیصدی کاربرد شبکه های مخابراتی بواسطه خانواده ها | ننگرهار

خدمات مخابراتی | فیصدی خانواده های که به آتن دهی/ خدمات مخابراتی دسترسی ندارند، به اساس ولایت | ننگرهار

فیصدی کاربرد منابع مختلف برق بواسطه خانواده ها | ننگرهار

تعلیم و تربیه

در ولایت ننگرهار فقدان معلمین/کارمندان زن، کیفیت خراب تدریسی/ معلمین، نبود زیربنای مکاتب، فیس بلند، ازدحام بیش از حد و کمبود تسهیلات بهداشتی موانع اصلی تعلیم و تربیه پنداشته میشود. هنجار های اجتماعی و قویودات خانوادگی بالای تحصیلات طبقه اناث نسبت به موانع اقتصادی برای دسترسی به تعلیمات مهمتر پنداشته میشود.

موانع در مقابل تعلیم و تربیه | رتبه بندی شده بر اساس اهمیت | ننگرهار

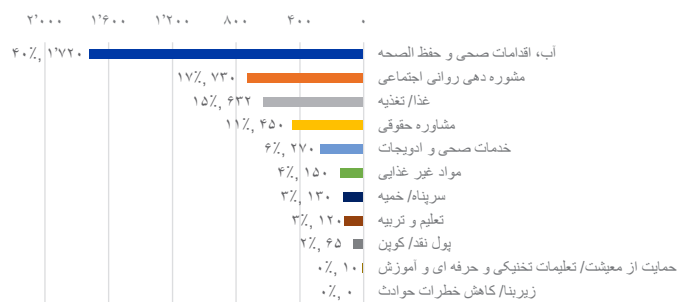
۰ = غیر قابل اجرا؛ ۱ = بسیار بی اهمیت؛ ۲ = بی اهمیت؛ ۳ = کمی با اهمیت؛ ۴ = با اهمیت؛ ۵ = بسیار با اهمیت

کمک ها

از جمله هفت ولایت آزمایشی که ارزیابی گردیدند، ننگرهار ولایتی است که ۲۷٪ تمام کمک ها را حاصل نموده است. از مجموع تمام کمک های توزیع شده در ولایت ننگرهار ۴۰،۲٪ آن در بخش آب حفظ الصحه و بهداشت (WASH)، ۱۷،۱٪ آن در بخش مشوره دهی روانی اجتماعی، ۱۴،۸٪ در بخش تغذیه و غذا و ۱۰،۵٪ در بخش تعلیم و تربیه ارائه شده بود. با وجود میزان بلند بیکاری و ارقام بلند افراد مبتلا به امراض فقط ۰،۲٪ کمک در بخش حمایت از معیشت و ۶،۳٪ کمک در بخش صحت و ارائه گردیده بود.

کمک های دریافت شده به اساس تعداد خانواده های مستفید شونده | ننگرهار

© ۲۰۱۹ سازمان بین المللی مهاجرت (IOM)

برای معلومات بیشتر به شمول دسترسی به نقشه ها، مجموعه اطلاعات (دیتاست) و داشبوردها به www.displacement.iom.int/afghanistan مراجعه نمایید.

با ما در تماس شوید

DTMAfghanistan@iom.int
twitter.com/iomafghanistan

facebook.com/iomafghanistan
instagram.com/iomafghanistan

حمایت کنندگان مالی دی تی ام در افغانستان:

